

blev sat ind i Udvalget, at det ikke er en af de to Herrer, der blev Ordfører ved denne Lejlighed. Og vi beklager, at dette kunde tyde paa, at det oppe i Landstinget vil gaa de Tanker, som de ærede Medlemmer har gjort sig til Talsmænd for, endnu daarligere. Men jeg vil haabe, jeg tager fejl. Vi ønsker, som sagt, at Udviklingen maa gaa saa jævnt og roligt som muligt.

Til det ærede Medlem har jeg — og dermed skal jeg slutte — endnu en Bemærkning, og den falder sammen med en Bemærkning, som jeg har at gøre til det ærede 16de Medlem for Hovedstaden (Fraenkel). De slaar begge til Stadighed Statsdrift og Socialisme sammen som ensbetydende. Det ærede 16de Medlem for Hovedstaden gør det ogsaa i sin Betænkning; i den ene Linie staar der Statsdrift, i den anden Linie socialistisk Drift som ganske ensbetydende. Men det er en højst uvidenskabelig Maade at betegne denne Idé, Socialismens Idé, paa.

Det ærede 16de Medlem for Hovedstaden paaberaabte sig vor fælles gamle Ven Karl Marx. Det glæder mig, at Karl Marx har en Ven i det ærede Medlem, men kender man det allermindste til Karl Marx, vil man dog vide, at han, den moderne Socialismes videnskabelige Begrunder, aldrig forveksler Statsdrift med Socialisme. Det er for ham to forskellige Ting. Statsdrift behøver ingenlunde at være socialistisk. I den kapitalistiske Stat har man ogsaa Statsdrift, der paa ingen Maade behøver at være socialistisk. Og socialistisk Drift behøver ikke i og for sig at være Statsdrift. Man har kommunal Drift, man har kooperativ Drift; ja, et Samfund vil til en vis Grad kunne være socialistisk, i hvert Fald nærne sig Socialismens Virkeliggørelse, ved Privatdrift i ikke ringe Udstrækning under Samfundets Kontrol. Ogsaa det vil være en Tilnærmelse til Socialismen. Hvad Karl Marx angaar, har han udtrykkelig Gang paa Gang erklæret, at Statsdrift og socialistisk Drift ikke er det samme. Hans mangeaarige Ven og Medarbejder Friedrich Engels skriver i sit bekendte Skrift om Socialismens Udvikling fra Utopi til Videnskab, at den Tid vilde komme, da Staten kun var at finde paa det oldnordiske Museum sammen med Rokkehjulet og Bronzeaksen. Baade for ham og for Karl Marx stod det saaledes, at

Staten som politisk Magtfaktor skulde forsvinde og afløses af noget andet end politisk Magtudøvelse, nemlig økonomisk Forvaltning.

Fraenkel: Den Taktik, det ærede 10de Medlem for København (Borgbjerg) nu brugte, var Blækspruttetaktik; naar Dyret føler sig svagt og ingen Forsvarsmidler har, saa sprøjter det sort, saa ingen Djævel kan se, hvor det er. Det var Tilfældet her med det ærede Medlems vistnok fine, videnskabelige Nuancer mellem Statsdrift og socialistisk Drift. Det maa det ærede Medlem hellere udarbejde en Doktordisputats om end at anvende dem her. Det, jeg hævder, er, at vor gamle, og jeg føjede til, vor højtagtede Ven Karl Marx forlanger, at Staten skal overtage Produktionsmidlerne; akkurat det samme forlanger Engels i sin Fortolkning af dette Punkt af Marx, og ganske lige saadan bliver det fortolket af Kautski. Jeg tror overhovedet ikke, der er nogen som helst autoritativ Fortolkning, som har nogen som helst Misopfattelse af dette Punkt. Om saa Staten en Gang vil flyde ind i Samfundet, eller om Samfundet en Gang vil krystallisere sig op i Staten, det kan, som sagt, blive Genstand for en økonomisk-sociologisk-filosofisk Afhandling, som det ærede Medlem vel har samlet Stof til. Men vi, som er jævne Folk, der tager praktisk paa Tingene, vi maa holde os til Karl Marx; han kan til Tider være vanskelig nok at forstaa, men saa er der heldigvis Engels og andre, som kan forklare os, hvad han har ment.

Ager Karstensen: Min Omtale af de Monopoler, som det Parti, det ærede 10de Medlem for Hovedstaden (Borgbjerg) tilhører, er ved at skabe, kniber det ærede Medlem udenom, og det forstaaer jeg saa godt, for er der noget Sted i Samfundslivet, hvor vi har mærket Monopolet, saa er det under Telefonstrejken og under Havnestrejken. Dér har vi de sociale Monopoler under Opmarch, og det er en Selvfølge, at vi fra vor Side ogsaa har dem i Kikkerten, naar vi gaar med til en Monopollovgivning i det hele taget. Nu har vi begyndt med den økonomiske Lovgivning; men vi maa videre ad den Vej. I det hele taget har vi alle Smaa-grupper af Mennesker, der vold-